

**УКРАЇНЬСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ІНВЕСТИЦІЙНОГО БІЗНЕСУ**
Саморегульована організація

**THE UKRAINIAN ASSOCIATION
OF INVESTMENT BUSINESS**
Self-regulation organization

вул. Предславінська, 28 оф.304
03150, м. Київ, Україна
Телефон/факс: (044) 528-72-66, 528-72-70
E-mail: office@uaib.com.ua

28 St. Predslavinska St.
03150 Kyiv, Ukraine
Phone/fax: 528-72 -66, 528-72-70
E-mail: office@uaib.com.ua

Вих. №108

Від 3 червня 2015 року

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку

Щодо оподаткування в сфері фондового ринку

Українська асоціація інвестиційного бізнесу на лист № 08/03/11025/НК від 28.05.2015 року повідомляє таке.

Економічна, фінансова та податкова політика держави має бути збалансованою. Необхідно чітко визначити як основний пріоритет залучення інвестицій та економічний ефект від їх впровадження для громадян, бізнесу та держави. Фіскальні інтереси держави мають реалізуватися за рахунок збільшення бази оподаткування внаслідок зростання економічної діяльності, забезпеченої інвестиційними ресурсами. Це вимагає змінити ставлення до інвестора, починаючи з фізичної особи, не як до багатія, а як до джерела залучення інвестицій. Наявність у фізичної особи депозитного вкладу або інших форм заощаджень – це не єдина ознака заможності. Запроваджені з початку року підвищені ставки оподаткування пасивних доходів фізичних осіб – це знищення основного потенціалу формування вітчизняного інвестора. Ставки оподаткування інвестиційних доходів мають бути щонайменш базовими або взагалі пільговими.

Звертаємо увагу на проблеми, які виникли у зв'язку із зближенням податкового та бухгалтерського обліків, зокрема, щодо виникнення внаслідок девальвації національної валюти віртуальних курсових різниць при переоцінці іноземної валюти, також перецінок фінансових активів, з яких відтепер потрібно сплачувати податок. Ці норми ПКУ мають бути скасовані, оскільки відвертають інвесторів внаслідок оподаткування у них, окрім фактично отриманих доходів, також доходів умовно вірогідних.

Серед інших проблемних для інвесторів питань можна назвати наявну практику запровадження податків на обіг фінансових активів, які фактично унеможливають ефективну діяльність інституційних інвесторів та портфельного інвестування взагалі. Зокрема, наявне оподаткування операцій з купівлі-продажу іноземної валюти, яке здорожчує інвестиції та унеможливує їх валютну диверсифікацію. Необхідно забезпечення рівності умов оподаткування для однотипних доходів інвесторів. Важливо зараз для країни відновлення довіри внутрішніх інвесторів, які допоможуть запустити інвестиційні процеси в Україні, і стануть позитивним сигналом для зовнішнього інвестора.

Враховуючи проведений аналіз норм Податкового кодексу України (далі - ПКУ), зазначаємо, що в цілому базова модель ПКУ сформована достатньо чітко, проте вона не позбавлена окремих концептуальних недоліків.

Надаємо наступний перелік актуальних проблемних питань щодо оподаткування в сфері фондового ринку, які необхідно врегулювати зараз шляхом внесення змін в ПКУ:

1. Для уникнення спірних ситуацій необхідно внести такі редакційні уточнення:

1) Підпункт 14.1.58. пункту 14.1 статті 14 викласти у такій редакції:

«14.1.58. емісійний дохід - сума перевищення надходжень, отриманих емітентом від емісії (випуску) власних акцій (інших корпоративних прав) та інвестиційних сертифікатів, над номінальною вартістю таких акцій (інших корпоративних прав) та інвестиційних сертифікатів (під час їх первинного розміщення), або над ціною зворотного викупу під час

наступних розміщень **раніше викуплених власних акцій (інших корпоративних прав),** інвестиційних сертифікатів та акцій інвестиційних фондів;

Обґрунтування: *Емісійний дохід виникає не лише у разі перевищення надходжень над номінальною вартістю акцій (інших корпоративних прав) та інвестиційних сертифікатів під час первинного їх розміщення, але й у разі перевищення надходжень над сумою зворотного викупу таких акцій (корпоративних прав) та інвестиційних сертифікатів під час повторного їх продажу (вторинне розміщення).*

2) Абзац перший підпункту 14.1.244 пункту 14.1 статті 14 викласти у такій редакції:

14.1.244. товари - матеріальні та нематеріальні активи, у тому числі земельні ділянки, земельні частки (паї), а також цінні папери та деривативи, що використовуються у будь-яких операціях, крім операцій з їх випуску (емісії) та погашення **(викупу) емітентом.**

Обґрунтування: *Уточнення ситуації, за якої цінний папір втрачає ознаки товару не лише після його погашення, але й у разі викупу його емітентом, оскільки в цьому випадку особа, яка несе зобов'язання за цінним папером (емітент), і особа, яка володіє правами за таким цінним папером (власник) поєдналися в одній особі. Внесення змін дозволить виключити емісійний дохід, отриманий від операцій з наступного продажу раніше викуплених акцій з об'єкта оподаткування.*

2. Важливо, щоб нормативно-правові акти Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку сприяли розвитку фондового ринку, тому необхідно відмінити повноваження органів державної податкової служби щодо їх погодження, оскільки це створює правові передумови для підпорядкування змісту таких документів фіскальним цілям.

Підпункт 19¹.1.42 пункту 19¹.1 статті 19¹ виключити

(19¹.1. Контролюючі органи виконують такі функції:

...

19¹.1.42. погоджують рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо встановлення ознак фіктивності емітента цінних паперів, а також щодо встановлення порядку визначення емітента цінних паперів таким, що відповідає ознакам фіктивності).

3. Операції з продажу або іншого відчуження цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю віднесені в ПКУ до операцій, що мають особливості оподаткування податком на прибуток підприємств. При цьому зазначаємо, що балансовий прибуток/збиток від переоцінки фінансових активів у формі цінних паперів (корпоративних прав) має віртуальний характер. Дооцінка/уцінка таких активів не пов'язана з отриманням реального доходу (надходження грошових коштів)/збитку і не повинна призводити до збільшення/зменшення податкових зобов'язань платника податку.

Тому необхідно пункт 140.4 доповнити підпунктом 140.4.5 такого змісту:

«140.4.5. на суму дооцінки цінних паперів (корпоративних прав), які обліковуються за методом справедливої вартості.»

а пункт 140.5 доповнити новим підпунктом 140.5.10 такого змісту:

«140.5.10. на суму уцінки цінних паперів (корпоративних прав), які обліковуються за методом справедливої вартості.»

4. Для подальшого розвитку пенсійної реформи в Україні необхідно внести такі зміни в ПКУ:

1) Абзац другий підпункту 140.5.4 пункту 140.5 статті 140 викласти у такій редакції:
«неприбуткових установ та організацій, крім бюджетних установ, **Накопичувального фонду і недержавних пенсійних фондів**»;

Обґрунтування:

Застосування існуючої на сьогодні норми ставить недержавні пенсійні фонди (НПФ), які віднесені законодавством до неприбуткових організацій, у ситуацію, коли покупець у разі придбання пенсійних активів у НПФ зможе віднести на витрати лише 70 відсотків понесених затрат. Як наслідок, пенсійні активи стануть неліквідними (їх взагалі буде неможливо продати).

2) Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» № 71-VIII від 28.12.2014 року було встановлено можливість не включення до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку лише для одного суб'єкта пенсійної системи – страховиків.

Тому необхідно підпункт в) підпункту 164.2.16 пункту 164.2 статті 164 викласти в такій редакції:

«в) роботодавцем-резидентом за свій рахунок за договорами недержавного пенсійного забезпечення платника податку;»

доповнити підпункт 164.2.16 пункту 164.2 статті 164 підпунктом г) такого змісту:

г) внесків до фондів банківського управління (але не більш як п'яти розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом про Державний бюджет України на відповідний рік, у розрахунку за місяць за сукупністю таких внесків);»

Обґрунтування:

Запропоновані зміни вирівнюють умови для інших учасників пенсійної реформи в Україні та повинні позитивно вплинути на подальший розвиток пенсійної системи в Україні.

5. Вилучити підпункт 167.5.2 статті 167.5, підпункт 167.5.1 викласти у такій редакції:

«167.5.1. 5 відсотків - для доходів у вигляді дивідендів по акціях та корпоративних правах, нарахованих резидентами - платниками податку на прибуток підприємств»

Обґрунтування:

Діюча норма є дискримінаційною по відношенню до інвесторів інститутів спільного інвестування. Запропоновані зміни вирівнюють права інвесторів та забезпечують зрозумілість цієї норми для інвесторів.

Вважаємо, що запропонована редакція підпункту 167.5.1 позитивно вплине на зміну суми надходження до бюджету – значно збільшаться надходження до бюджету, адже при діючій редакції норми, як свідчить практика, виплати дивідендів є мінімальними.

6. Пропонується відновити норму, яка мала місце в законодавстві України з питань оподаткування у 1993-2003 роках (в Декреті Кабінету Міністрів "Про прибутковий податок з громадян") та заохочувала працівників підприємства до спрямування частини доходів, отриманих за місцем роботи, на фінансування виробництва.

Пункт 166.3 статті 166 доповнити новим підпунктом 166.3.9 такого змісту:

«166.3.9. суми доходів, що спрямовуються у джерела їх одержання на придбання акцій, та суми, інвестовані на реконструкцію і розширення виробництва суб'єктів підприємницької діяльності.»

7. Необхідно внести зміну в підпункт 170.2.6 пункту 170.2 статті 170 - міститься посилання на підпункт 153.8.2, який був виключений з ПКУ змінами від 28.12.2014. Як наслідок, збереження поділу цінних паперів на такі, що перебувають та не перебувають в обігу на фондовій біржі позбавлено будь-якого сенсу.

Вилучити з абзацу 4 друге речення та вилучити абзац 5 з підпункту 170.2.6 пункту 170.2 статті 170.

(...При цьому платник податку визначає фінансовий результат за операціями з цінними паперами чи деривативами, що перебувають в обігу на фондовій біржі, окремо від фінансового результату за операціями з цінними паперами чи деривативами, що не перебувають в обігу на фондовій біржі.

Для цілей цього пункту цінні папери чи деривативи визнаються такими, що перебувають в обігу на фондовій біржі, за дотримання умов, визначених підпунктом 153.8.2 пункту 153.8 статті 153 цього Кодексу.)

8. Останній абзац підпункту 170.2.6 викласти у такій редакції:

"Якщо платником податку здійснені витрати, пов'язані з придбанням цінних паперів емітента, інформація щодо якого містилася на дату вчинення правочину в переліку емітентів, що мають ознаки фіктивності, збитки, отримані від операцій з відчуження таких цінних паперів, не враховуються при визначенні фінансового результату за такими операціями."

Обґрунтування: Уточнено момент, який є підставою для застосування до платника податку особливого порядку врахування витрат, а саме: якщо в день придбання цінних паперів їх емітент вже перебував у переліку емітентів, що мають ознаки фіктивності.

Крім того, некоректно виключати з податкового обліку фінансових результатів операцій з цінними паперами, емітенти яких мають ознаки фіктивності, усю суму понесених платником податку витрат у разі їх продажу, оскільки це призводить до безпідставного оподаткування повної суми отриманого доходу (виручки від реалізації). У цьому випадку слід обмежитися лише сумою отриманих збитків (у разі їх виникнення).

9. Підпункт 170.2.9 пункту 170.2 статті 170 викласти у такій редакції

«170.2.9. Податковим агентом платника податку, який здійснює операції з інвестиційними активами з використанням послуг професійного торговця цінними паперами, включаючи банк є такий професійний торговець (крім операцій з цінними паперами, визначеними у підпункті 165.1.52 пункту 165.1 статті 165 цього Кодексу). Податковий агент нараховує (утримує) податок за ставкою, визначеною абзацом другим підпункту 167.5.1 пункту 167.5 статті 167 цього Кодексу цього Кодексу.

У разі якщо розрахунки за операціями з інвестиційними активами здійснюються без участі торговця цінними паперами, сплата податку з інвестиційного прибутку здійснюється самим платником за підсумками річного декларування доходів та витрат за такими операціями.

Методика визначення інвестиційного прибутку професійним торговцем цінними паперами при виконанні функцій податкового агента встановлюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику спільно з Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.»

Обґрунтування: Податковий агент **не нараховує** доходи платнику податку за операціями з інвестиційними активами, окрім випадку, коли ТЦП сам виступає покупцем акцій у такого платника (як дилер або емітент). У всіх інших випадках торговець лише розраховує інвестиційний прибуток. Моментом виникнення зобов'язань у ТЦП щодо перерахування податку до бюджету є виплата інвестиційного доходу покупцем продавцю за

умови, що розрахунки за цією операцією здійснюються через торговця. В усіх інших випадках платник податку сплачує податок самостійно за підсумками річного декларування доходів і витрат за такими операціями.

Сьогодні інвестор очікує закінчення податкової реформи та запровадження мораторію на внесення змін у Податковий кодекс України.

Остаточний варіант проекту змін до Податкового кодексу України має бути узгоджений з бізнес спільнотою та містити норму про мораторій на внесення змін до тексту ПКУ протягом п'яти років, крім випадків, коли такі зміни: знижують податковий тиск на платників податків, покращують систему адміністрування податків або стосуються оподаткування нових видів економічної діяльності, законодавче врегулювання яких виникло після запровадження мораторію на зміни до ПКУ (але лише в одному пакеті законопроектів разом з такими змінами).

Також надаємо список кандидатур представників Української асоціації інвестиційного бізнесу для участі у зустрічі, яка відбудеться 10 червня 2015 року:

Леонов Дмитро Анатолійович - Головуючий Ради УАІБ;

Рибальченко Андрій Анатолійович - Генеральний директор УАІБ;

Зеленецька Наталія Сергіївна - Директор з питань моніторингу та аналізу роботи компаній УАІБ.

Генеральний директор УАІБ

А. Рибальченко